

nationaal
holocaust
museum

BOUWEN AAN
HET NATIONAAL
HOLOCAUST
MUSEUM

joods
cultureel
kwartier

"Voor elke samenleving is het belangrijk aan 'verledenverwerking' te doen, oftewel 'Vergangenheitsbewältigung', zoals dat in het Duits zo mooi heet. Het Nationaal Holocaust Museum heeft een belangrijke rol in het duiden en herdenken van het verleden, met als steeds terugkerende les voor de toekomst: dit nooit weer!"

**Rianne Letschert –
lid raad van ambassadeurs**

“HET IS GEBEURD, DUS HET KAN WEER GEBEUREN” PRIMO LEVI*

De meeste mensen weten waar de Holocaust voor staat: voor de moord op zes miljoen Europese joden, waaronder 104.000 uit Nederland. Met uw steun willen we het Nationaal Holocaust Museum tot de plek maken waar we dat wat nooit vergeten mag worden, tonen aan toekomstige generaties. Zo'n plek is nog steeds hard nodig in Nederland.

BOUW MEE

In 2016 werd het Nationaal Holocaust Museum in oprichting geopend als 'proeftuin' voor een permanent museum. Er blijkt in Nederland grote behoefte te zijn aan een Holocaustmuseum. Daarom gaan we vanaf 2019 bouwen aan een permanente plek van gedenken en vooruitzien. En u kunt meebouwen.

ONGECENSUREERD EN ONGEPOLIJST

Het Nationaal Holocaust Museum vertelt straks de geschiedenis van de Holocaust. Met glasheldere feiten, ongecensureerd en ongepolijst. Met tijdelijke tentoonstellingen en evenementen die de wereld en het wereldnieuws verbinden met thema's uit de Holocaust. Met interactieve presentaties die bezoekers betrekken en onverschilligheid overwinnen. Het museum wordt het museale centrum van educatie en kennis over de Holocaust in Nederland. Vanuit het perspectief dat de Holocaust het hedendaagse Nederland mede heeft gevormd.

**Italiaans schrijver,
Nobelprijswinnaar,
Holocaust
overlevende*

VOOR DE SAMENLEVING NU

Het Nationaal Holocaust Museum wil mensen confronteren met de gevolgen van onverschilligheid, discriminatie en uitsluiting, toen en nu. En het Nationaal Holocaust Museum wil mensen uitnodigen om kennis op te doen en hun kennis met ons te delen. Kennis over dit donkere stuk geschiedenis is van onschatbare waarde. Het is een krachtig instrument om gevaren voor de samenleving te kunnen herkennen en misschien zelfs af te wenden. Zo draagt het museum bij aan een samenleving waarin ieders rechten gewaarborgd zijn.

Emile Schrijver, algemeen directeur Joods Cultureel Kwartier
Liesbeth Bijvoet, zakelijk directeur Joods Cultureel Kwartier

DE HERVORMDE KWEESCHOOL

Het Nationaal Holocaust Museum wordt gevestigd in de voormalige Hervormde Kweekschool aan de Plantage Middenlaan, een belangrijke plek van herinnering, verzet en redding. In de zomer van 1943 werden joodse kinderen vanuit de crèche ernaast over de heg in de achtertuin naar de Kweekschool gesmokkeld. Van daar werden ze met hulp van verzetsbewegingen op verschillende onderduikadressen in veiligheid gebracht. Zo werden ongeveer 600 kinderen gered.

IN HET HART

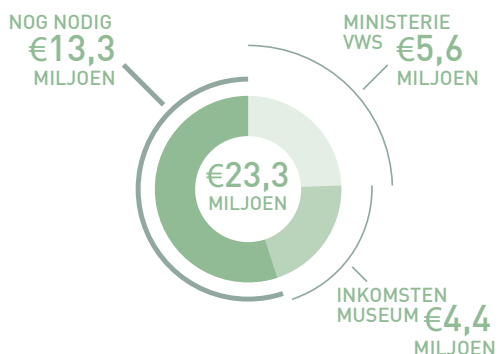
Het Nationaal Holocaust Museum ligt in het hart van het Joods Cultureel Kwartier in Amsterdam. In de voormalige Hervormde Kweekschool, waar honderden joodse kinderen werden gered, staat de museale presentatie centraal. Aan de overkant van de straat staat de Hollandsche Schouwburg, waar tienduizenden joden voorafgaand aan hun deportatie gevangen zaten. De plek om te herdenken. Samen vormen deze gebouwen een unieke locatie om de geschiedenis in al haar complexiteit te koppelen aan het heden.

PARTNERS VOOR DE TOEKOMST

Met het Nationaal Holocaust Museum krijgt ons land voor het eerst een instelling die de hele geschiedenis van de Holocaust in Nederland laat zien. En die nadrukkelijk de verbinding legt met het heden en de toekomst, met een zo breed mogelijk publiek. Het Nationaal Holocaust Museum in oprichting wil in de periode van 2017 tot 2019 uitgroeien tot een permanent museum dat vanaf 2021 jaarlijks minimaal 150.000 bezoekers ontvangt. Om dat te realiseren zoeken wij partners die ons willen steunen. In totaal is het benodigde bedrag aan investeringen (gebouwen en programma's) en exploitatiekosten € 23,3 miljoen gedurende een periode van zeven jaar (2019 – 2025).

Het ministerie van VWS heeft in 2016 al een meerjarige bijdrage van in totaal € 5,6 miljoen toegezegd om de totstandkoming van het museum te realiseren. Het museum verwacht zelf € 4,4 miljoen te kunnen bijdragen uit eigen inkomsten (kaartverkoop, winkel, horeca). We hebben dan nog ruim € 13 miljoen nodig. Hiervoor doen we een dringend beroep op u.

Wij richten ons onder andere op meerjarige partnerschappen met bedrijven, fondsen en overheden in Nederland, de Angelsaksische en de Duitstalige landen.

DE HOLLANDSCHE SCHOUWBURG

In dit voormalige theater werden tijdens de Tweede Wereldoorlog joden door de bezetter bijeengebracht. Tienduizenden mannen, vrouwen en kinderen wachtten hier op een, voor hen, onbekend lot om vervolgens naar concentratie- en vernietigingskampen te worden gedeporteerd. De Hollandsche Schouwburg wordt onderdeel van het Nationaal Holocaust Museum als plaats om te herdenken.

MEEDOEN OP MAAT

Ons doel is helder. Voor de realisatie van dit bijzondere museum is € 13,3 miljoen nodig. Iedereen kan ons daarbij helpen: overheden, bedrijven, fondsen en particulieren. En dat kan op vele manieren. Voor bedrijven en particulieren stellen we steeds een aantrekkelijk pakket aan tegenprestaties samen – voor u op maat gemaakt. Samen met fondsen en overheden gaan we op zoek naar de juiste projecten die gezamenlijke doelstellingen versterken. We bespreken graag de uitgebreide mogelijkheden om uw bijdrage impact te geven en (indien gewenst) zichtbaarheid te geven in het Nationaal Holocaust Museum. Ook bieden we als ANBI-stichting fiscale voordelen voor bedrijven, fondsen en particulieren.

Wij zijn u zeer dankbaar voor uw bijdrage. Daarmee helpt u niet alleen mee aan het bouwen van het Nationaal Holocaust Museum, maar maakt u het mogelijk dat jonge generaties in de toekomst kunnen leren over en van de Holocaust in Nederland.

WORD OOK PARTNER VAN HET NATIONAAL HOLOCAUST MUSEUM

Bent u geïnteresseerd in een partnerschap met het Nationaal Holocaust Museum? Wij praten graag verder over de mogelijkheden.

Neem voor informatie of een afspraak contact op met Marc Noyons via telefoonnummer 06 - 29 34 42 26 of mail naar marc.noyons@jck.nl. We ontmoeten u graag.

ZIJ GINGEN U VOOR

De kosten van de 'proeftuinfase' bedragen in totaal ruim € 2,2 miljoen. Daarmee worden de activiteiten van het Nationaal Holocaust Museum in oprichting in de periode 2016 – 2019 bekostigd. Dit bedrag is bijeengebracht door bijdragen van een groot aantal publieke en private fondsen, particulieren en bedrijven, waaronder het vfonds (Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg), de Stichting Collectieve Maror-Gelden Nederland, de Bondsrepubliek Duitsland, de Nijkerk Holding en de EDLI Foundation.

“Nederland heeft dringend een Nationaal Holocaust Museum nodig om ook als de laatste ooggetuige is gestorven de herinnering voor altijd levend te houden, en om tegelijk de verbinding te leggen met de opdracht van vrede, veiligheid en gerechtigheid vandaag en overal ter wereld.”

Louise O. Fresco – lid raad van ambassadeurs

WERVINGSDOELEN

Uw bijdrage aan de noodzakelijke investeringen en de meerjarige programmering (2019 – 2025) in het Nationaal Holocaust Museum kunt u verbinden aan een van de volgende wervingsdoelen:

1 Aankoop Hervormde Kweekschool	2,3 miljoen
2 Verbouwing en renovatie Hollandsche Schouwburg	2,5 miljoen
3 Verbouwing Hervormde Kweekschool tot museum	2,7 miljoen
4 Educatie	3,5 miljoen
5 Actuele programmering en museale activiteiten	3,9 miljoen
6 Herdenken	3,8 miljoen
7 Kenniscentrum	3,8 miljoen
8 Financieringskosten, inclusief fondsenwervingscampagne	0,8 miljoen
Totaal	23,3 miljoen
Bijdrage ministerie VWS (toegezegd)	-5,6 miljoen
Eigen inkomsten Nationaal Holocaust Museum	-4,4 miljoen
Wervingsdoel	13,3 miljoen

IN MEMORIAM

Een installatie van 172 houten koffers en een neonsculptuur van een jongen. Willem Volkersz (1939) maakte dit kunstwerk ter herinnering aan de vermoorde joodse (oud-)leerlingen van zijn lagere school, de 1ste Montessorischool. Voor elk van hen maakte hij een koffer, met hun naam, leeftijd en sterfdatum. De koffers hebben drie maten, van jong tot oud. Een aangrijpend en confronterend kunstwerk dat door zijn fysieke tastbaarheid bezoekers echt betreft.

1

AANKOOP HERVORMDE KWEESCHOOL

Op dit moment wordt het pand aan de Plantage Middenlaan gehuurd van de gemeente Amsterdam. Met de gemeente Amsterdam is een bedrag van € 2.268.000 vastgesteld voor de aankoop van de Hervormde Kweek-school. Daarvoor moeten de middelen nog geworven worden.

2

VERBOUWING EN RENOVATIE HOLLANDSCHE SCHOUWBURG

De Hollandsche Schouwburg werd in 1993 voor het laatst gerenoveerd. Intussen is weer een groot aantal bouwkundige en renovatiewerkzaamheden nodig. Daarnaast wil het Nationaal Holocaust Museum de museale presentatie in de Hollandsche Schouwburg aanpassen aan de huidige normen en audiovisuele technieken en afstemmen met de inhoud en missie van het Nationaal Holocaust Museum.

3

VERBOUWING HERVORMDE KWEEKSCHOOL TOT MUSEUM

Voor het verbouwen en renoveren van de Hervormde Kweekschool tot het Nationaal Holocaust Museum wordt een inhoudelijk concept ontwikkeld, bestaande uit een vaste opstelling, auditorium, horecavoorzieningen en ruimtes voor tijdelijke tentoonstellingen. Hierna volgen de vaststelling van een programma van eisen, de aanbesteding en uitvoering van de verbouwing en renovatie, en de uitwerking van de ontwikkelde programma's en activiteiten.

4

EDUCATIE

Het Nationaal Holocaust Museum wil het museale kennis- en educatiecentrum worden met betrekking tot de Holocaust in Nederland. Het gaat educatie en informatie bieden aan een brede doelgroep, met op maat gemaakte programma's, mede gebaseerd op tentoonstellingen en de

eigen collecties. Een van de uitgangspunten daarvan is dat Holocaust-educatie onlosmakelijk verbonden is met kennisoverdracht en met burgerschapsvorming. De betrouwbaarheid van de geboden informatie, die in onze informatiemaatschappij onder druk staat, is in het Nationaal Holocaust Museum gewaarborgd. En het Nationaal Holocaust Museum moet straks deel worden van de opleiding van zoveel mogelijk scholieren, studenten, leerkrachten en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties van alle leeftijden. Die zullen worden gestimuleerd om actief na te denken over deze belangrijke thema's en ook om hun eigen opvattingen daarover te delen en te bevragen.

Anne Frank

Postkarte
Druckerei
Wirsing's Gesellsch.

My
S. Ledermann
N. Amstelhaan 37

Amsterdam (Z)
Nederland.

UIT DE COLLECTIE

ANNE FRANK

(1929 – 1945) woonde vanaf 1934 in Amsterdam, aan het Merwedeplein. Het gezin was hier, na de machtsovername van Hitler in 1933, vanuit Frankfurt naartoe verhuisd. Anne speelde vaak op het plein met Nederlandse en Duitse vriendinnetjes. In de buurt woonden veel joodse kinderen uit Duitsland. De oma van Anne woonde in Aken. Tijdens een bezoek aan haar toen ze 8 jaar oud was stuurde Anne deze nieuwjaarsgroet aan haar joodse vriendin Sanne Ledermann (1928 – 1943) in Amsterdam.

5

ACTUELE PROGRAMMERING EN MUSEALE ACTIVITEITEN

Het Nationaal Holocaust Museum laat bezoekers ervaren hoe relevant de geschiedenis voor het heden is. De Holocaust is een door mensen gerealiseerde catastrofe met effecten op alle vlakken van de samenleving. Met de overtuiging 'het is gebeurd, en het kan dus nogmaals gebeuren' functioneert het Nationaal Holocaust Museum als moreel ijkpunt in onze samenleving. Het museum zal vanuit de eigen expertise op het gebied van de Holocaust de alertheid op misstanden vergroten, verbondenheid stimuleren en onverschilligheid bestrijden.

De dynamische en breed georiënteerde werkwijze van het museum in oprichting wordt voortgezet. Het permanente Nationaal Holocaust Museum zal de complexe geschiedenis van de vervolging en vernietiging van de joden in Nederland genuanceerd en onverbloemd tonen en de effecten daarvan op de naoorlogse samenleving belichten. Het wil daarnaast inspringen op maatschappelijke ontwikkelingen en actualiteit, bijvoorbeeld via hedendaagse kunst die raakvlakken biedt om op confronterende thema's te reageren. Ook zal het museum samenwerkingen aangaan met natuurlijke partners als de Anne Frank Stichting, Centrum Informatie en Documentatie Israël, Verzetsmuseum Amsterdam, Herinneringscentrum Kamp Westerbork, Nationaal Monument Kamp Vught en het NIOD. De samenwerkingen met instellingen op het gebied van kunst, wetenschap, cultureel erfgoed, media, technologie en vormgeving illustreren ook de ambitie om als nationaal museum een zo breed mogelijk publiek te bereiken.

KOM VANAVOND MET VERHALEN

Het online Joods Monument herdenkt al sinds 2005 de ruim 104.000 joodse slachtoffers van de Holocaust in Nederland. Het digitale platform heeft een fysieke plek gekregen. De tentoonstelling *'Kom vanavond met verhalen'* - *tastbare herinneringen uit het Joods Monument*, (www.joodsmonument.nl) koppelt de interactieve presentatie van het Joods Monument aan een persoonlijke kennismaking met een aantal van de joodse kinderen uit het monument. Objecten als speelgoed, sieraden en kledingstukken, foto's, documenten en andere schaarse tastbare herinneringen scheppen een beeld van de levens die eraan verbonden waren.

6

HERDENKEN

Het Joods Cultureel Kwartier vervult een voortrekkersrol in de zingeving en vormgeving van herdenken van de Holocaust in Nederland en daarbuiten. In 1992 kwam de Hollandsche Schouwburg onder het beheer van het Joods Historisch Museum. Sindsdien zijn vorm en inhoud van het herdenken van de slachtoffers telkens aangepast aan de behoefte van de generatie die herdenkt, steeds met oog voor de waardigheid van de slachtoffers. In 1993 was herdenken nadrukkelijk verbonden aan educatie en handelingsperspectief, later kwamen daar de kinderherdenking, de namenwand met de interactieve ikPod, de Open Joodse Huizen en joodsmonument.nl bij. Wanneer de Hollandsche Schouwburg straks deel uitmaakt van het Nationaal Holocaust Museum, zullen weer vernieuwende en aansprekende vormen van herdenken en samenwerkingsvormen worden ontwikkeld.

7

KENNISCENTRUM

Het Nationaal Holocaust Museum hecht groot belang aan het ontsluiten en toegankelijk maken van zijn Holocaustgerelateerde collectie, aan het actief verwerven van objecten en aan het participeren in een internationaal netwerk van Holocaustmusea. In het Nationaal Holocaust Museum zal een kenniscentrum worden ingericht met een groot analogoog en digitaal informatieaanbod.

8

FINANCIERINGSKOSTEN, INCLUSIEF FONDSENWERVINGSCAMPAGNE

Voor de uitvoering van de wervingscampagne worden strategieën, plannen en middelen ontwikkeld die zijn gericht op meerjarige partnerschappen met overheden, fondsen en bedrijven in Nederland, de Angelsaksische en de Duitstalige landen om de wervingsdoelen te realiseren.

IN DE TIJD

In deze tijdlijn staan we stil bij een aantal belangrijke momenten in de geschiedenis van de Hollandsche Schouwburg en de Hervormde Kweekschool. Tevens schetsen we welke stappen er nog gezet moeten worden om in 2021 het permanente Nationaal Holocaust Museum te realiseren en de Hollandsche Schouwburg te renoveren.

20 JULI 1942

Ingebruikname **HOLLANDSCHE SCHOUWBURG** als deportatieplaats.

Start deportaties vanuit de Hollandsche Schouwburg naar **KAMP WESTERBORK.**

OKTOBER 1942

Ingebruikname van de **CRÈCHE** aan de Plantage Middenlaan. Joodse kinderen wachtten hier, gescheiden van hun ouders, op deportatie.

1942 – 1943

Meer dan 600 joodse kinderen uit de crèche worden, vooral via de Hervormde Kweekschool, gered.

16 JANUARI 1943

Start deportaties vanuit de Hollandsche Schouwburg naar **KAMP VUGHT**.

21 APRIL 1943

Deportatie vanuit de Hollandsche Schouwburg naar **KAMP THERESIENSTADT**.

19 NOVEMBER 1943

Sluiting **HOLLANDSCHE SCHOUWBURG** na de laatste deportatie van joden die opgepakt zijn uit de onderduik.

6 JULI 1943

In opdracht van de bezetter verkoopt de Nationale Hypotheekbank de **HOLLANDSCHE SCHOUWBURG** per opbod.

1946

De **HOLLANDSCHE SCHOUWBURG** wordt na de oorlog weer in gebruik genomen als theater. Er volgen protesten vanuit de gemeenschap.

9 MAART 1950

De **HOLLANDSCHE SCHOUWBURG** komt in handen van de gemeente Amsterdam. De theaterfunctie wordt verboden en er wordt gezocht naar een waardige bestemming.

1958

De Hollandsche Schouwburg krijgt de bestemming **MONUMENT/HERDENKINGSPLAATS**.

1960 – 1961

De Hollandsche Schouwburg wordt grotendeels afgebroken. De gevel blijft behouden. Eindelijk heeft Nederland een **HERDENKINGSPLAATS**.

4 MEI 1962

Eerste dodenherdenking in de Hollandsche Schouwburg.

104.000
joodse slachtoffers

1992

De Hollandsche Schouwburg komt onder de vleugels van het **JOODS HISTORISCH MUSEUM** en krijgt tevens een educatieve functie. Verbouwing en renovatie van de Hollandsche Schouwburg.

23 JUNI 2015

Persconferentie in de Hollandsche Schouwburg waarbij de plannen voor een **NATIONAAL HOLOCAUST MUSEUM** bekend worden gemaakt.

2017 –
2019

Aankoop **HERVORMDE KWEEKSCHOOL**
Ontwikkelen inhoudelijke concepten voor museale opstelling, herdenken, educatie, kenniscentrum en dynamische programmering. Start aanbestedingsprocedure.

2020

Start renovatie van de **HOLLANDSCHE SCHOUWBURG** en de **HERVORMDE KWEEKSCHOOL**.

15 MEI 2016

Opening door burgemeester Eberhard van der Laan van het **NATIONAAL HOLOCAUST MUSEUM** in oprichting in de Hervormde Kweekschool.

2016 – 2018

50.000
BEZOEKERS
PER JAAR

NATIONAAL HOLOCAUST MUSEUM
in oprichting

2021

Opening permanent **NATIONAAL HOLOCAUST MUSEUM** in de voormalige Hervormde Kweekschool. Heropening van de **HOLLANDSCHE SCHOUWBURG**.

NICO KROESE

was 11 jaar toen hij zijn buurjongen Cor Spaargaren zijn voetbalspel, rolschaatsen en boeken in bewaring gaf, omdat zijn ouders en hij die avond zouden 'weggaan'. Nico en zijn ouders werden in juli 1943 vermoord in Sobibor. Cor schonk jaren later het voetbalspel aan het Joods Historisch Museum. Hij vertelde daarbij dat hij er veel mee had gespeeld, altijd met Nico in gedachten.

*vergeet
ons niet!*

VERGEET ONS NIET

In 1999 werd dit fotolijstje met drie pasfoto's geschonken. De foto's waren in bezit van de joodse familie De Vries uit Neede, maar wie erop staan is nog altijd onbekend. Een tragisch voorbeeld van de allesvernietigende Holocaust. Zelfs de laatste wens van dit drietal ging niet in vervulling: vergeet ons niet!

EEN STERK BEGIN

Met het Nationaal Holocaust Museum beginnen we niet vanaf nul. Sinds de opening van het museum in oprichting in 2016 heeft het museum zich bewezen met spraakmakende en succesvolle tentoonstellingen, exposities en evenementen.

BEKROONDE VISIE

In de tentoonstellingen en evenementen van het museum staat de menselijke maat steeds centraal. De afgelopen periode kwam dat bijvoorbeeld tot uiting in de persoonlijke schilderijen van Jeroen Krabbé over de lotgevallen van zijn grootvader, Abraham Reiss. In de theatervoorstelling *Westerbork Serenade* vertolkte Edwin de Vries samen met zijn zoon de heldendaden van zijn vader. En de tentoonstelling *Kom vanavond met verhalen* toont de vaak unieke tastbare herinneringen van kinderen uit het Joods Monument.

Persoonlijke verhalen waren het uitgangspunt in *k.364* van Douglas Gordon. Deze gelaagde video-installatie vertelt over hoe de geschiedenis in een familie wordt beleefd, over identiteit en over schuldig landschap op het spoor tussen Berlijn en Warschau. In de meeslepende jeugdopera *Anne & Zef* ontmoet Anne Frank bij de hemelpoort Zef, een Albanees jongetje, een slachtoffer van bloedwraak. De indrukwekkende fotografietentoonstelling *Uit de vergetelheid* brengt het herontdekte fotoarchief en de aangrijpende geschiedenis van de twee Duitse exil-fotografen Annemie en Helmuth Wolff voor het voetlicht.

Het kofferproject *In Memoriam* van de Amerikaans-Nederlandse kunstenaar Willem Volkersz is een prachtig eerbetoon aan 172 leerlingen van zijn lagere school, de 1e Montessorischool in Amsterdam, die tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn vermoord; een educatief project dat een breed publiek raakt.

Deze visie werd door de Museumnacht-publieksjury bekroond met de prijs voor beste programmering van 2017. En het nieuwe online Joods Monument, waarvan een museale uitvoering onderdeel is van de tentoonstelling *Kom vanavond met verhalen*, kreeg een prestigieuze internationale design-award.

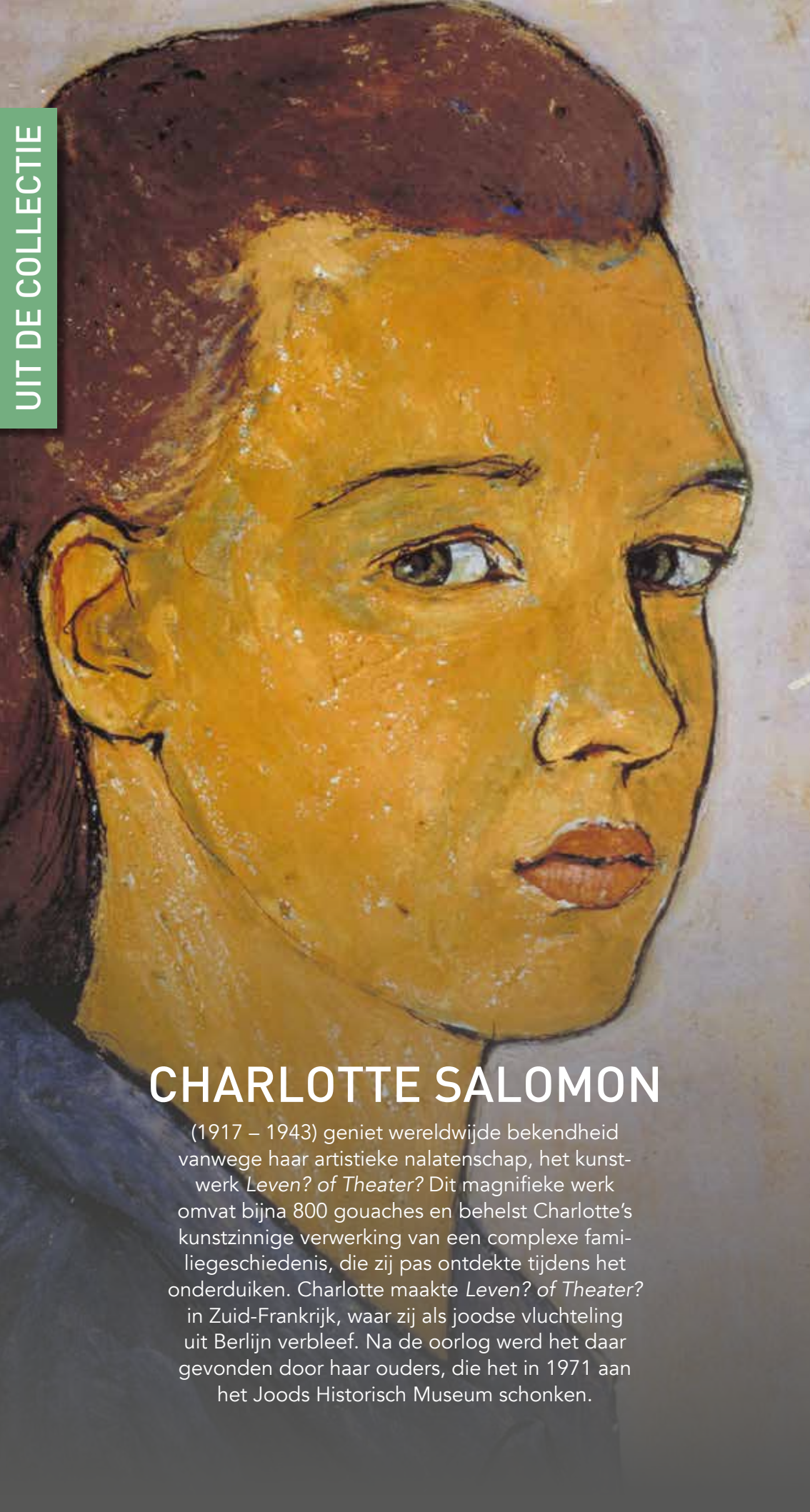
In 2017 is gestart met *Propositions*, een nieuwe programmalijn die een jongere generatie schrijvers, denkers, kunstenaars en makers uitdaagt om te reflecteren op de betekenis van de Holocaust in de 21e eeuw. De interpretaties die hieruit voortkomen zorgen voor alternatieve, onconventionele verbeeldingen in museale context.

De tentoonstelling *Persoonsbewijzen en vervalsingen* roept vragen op over collaboratie en verzet toen en over de spanning tussen registratie en privacy toen en nu.

“Nu het direct overbrengen van de verhalen verdwijnt, staan voor de jongere generaties de oorlog en de verschrikkingen van de Jodenvervolging steeds verder weg. Dat voorlichting over de gruwelijkheden van de Tweede Wereldoorlog van belang is, blijkt uit de toename van het aantal antisemitische incidenten op scholen. Het Centrum Informatie en Documentatie Israël (CIDI) meldde dat dit aantal voor het derde jaar op rij toenam.”

Ab van der Touw – lid raad van ambassadeurs

CHARLOTTE SALOMON

(1917 – 1943) geniet wereldwijde bekendheid vanwege haar artistieke nalatenschap, het kunstwerk *Leven? of Theater?* Dit magnifieke werk omvat bijna 800 gouaches en behelst Charlotte's kunstzinnige verwerking van een complexe familiegeschiedenis, die zij pas ontdekte tijdens het onderduiken. Charlotte maakte *Leven? of Theater?* in Zuid-Frankrijk, waar zij als joodse vluchteling uit Berlijn verbleef. Na de oorlog werd het daar gevonden door haar ouders, die het in 1971 aan het Joods Historisch Museum schonken.

“Wij hebben de morele plicht om de generaties die na ons komen te vertellen over de Holocaust, zodat die generaties de plicht zullen voelen te herdenken en vervolgens hun kennis weer door te geven aan nieuwe generaties enzovoort, enzovoort. Het Nationaal Holocaust Museum zal het centrum zijn van die overdracht van kennis, generatie op generatie.”

Jeroen Krabbé – lid raad van ambassadeurs

VERNIEUWENDE VORMEN

In het Joods Cultureel Kwartier is reeds veel ervaring opgedaan met educatieve programma's over de Holocaust. In het Nationaal Holocaust Museum in oprichting is die ervaring nog uitgebreid en zijn nieuwe interactieve museale ervaringen verkend, onder meer door het online joodsmonument.nl een eigen fysieke ruimte te geven. Onder de noemer *NHM vertelt* delen verschillende ooggetuigen van de Holocaust hun persoonlijke verhaal. Met onder andere het kunstcollectief *Onder-tussen* zijn verscheidene verrassende manifestaties georganiseerd die verband houden met actuele zaken en tentoonstellingen in het museum. In het permanente Nationaal Holocaust Museum zal straks, behalve bij de aanloop naar de Holocaust en de oorlogsjaren zelf, vooral ook stilgestaan worden bij de vaak ingrijpende effecten daarvan op de naoorlogse Nederlandse en Nederlands-Joodse samenleving. Hiervoor worden momenteel vernieuwende museale concepten ontwikkeld, die bewust afwijken van de wereldwijd gangbare 'donkere' vormgeving van deze gitzwarte geschiedenis.

TIJD OM TE BOUWEN

Het permanente Nationaal Holocaust Museum begint in concept duidelijke vorm te krijgen. Het tijdelijke, experimentele museum zal vanaf 2019 overgaan in het definitieve museum. De ervaring die tussen 2016 en 2019 is opgedaan, zal zijn neerslag vinden in het permanente museum. Nu is het tijd om te bouwen. Met uw steun.

“De historische locaties de Hollandsche Schouwburg en de Hervormde Kweekschool vertegenwoordigen zowel de herinnering aan rassenhaat en verraad, de vernietiging van onschuldigen, als de redding van kinderen door moedigen en dapperen. Het Nationaal Holocaust Museum vindt hier zijn huis als herinneringsplek met uitleg. Ter voorkoming van onrecht, willekeur en haat.”

Jaap Wertheim (1939), lid Raad van Toezicht de Hollandsche Schouwburg, werd als kind via de Hervormde Kweekschool gered van deportatie.

JOODS CULTUREEL KWARTIER

Het Joods Cultureel Kwartier (JCK) omvat naast het Nationaal Holocaust Museum in oprichting ook de Hollandsche Schouwburg, het Joods Historisch Museum, het Kindermuseum en de Portugese Synagoge.

Het Joods Cultureel Kwartier nodigt zijn bezoekers uit om kennis te maken met de joodse cultuur en geschiedenis, om bestaande kennis te verdiepen en actief na te denken over culturele diversiteit. Uitgangspunt hierbij is om de joodse cultuur en geschiedenis toegankelijk te maken voor een zo breed mogelijk publiek. Dit wordt gedaan vanuit gebouwen met historische betekenis voor de joodse geschiedenis in Amsterdam.

A black and white close-up portrait of Etty Hillesum. She has dark, curly hair and is looking slightly to the right with a thoughtful expression. Her hand is resting against her face near her temple. She is wearing a small, round earring.

ETTY HILLESUM

“Het zal in latere jaren onze trots en onze overwinning zijn, dat iedere vernietigende slag, die men ons heeft willen toebrengen, in zijn tegendeel is omgeslagen en onze kracht en onze ontwikkeling slechts bevorderd heeft.” Pas 38 jaar na haar gewelddadige dood in Auschwitz werd in 1981 onder de titel *Het verstoorde leven* het oorlogsdagboek van Etty Hillesum (1914 – 1943) gepubliceerd. Het maakte meteen diepe indruk, door haar intieme beschrijving van haar worsteling met de absurditeit van de oorlog en de invloed daarvan op haar persoonlijke ontwikkeling. “Men hoeft zijn onrust en zijn treurigheid niet te verstoppen, men moet ze dragen en verdragen, maar men moet zich er niet zo geheel aan overgeven, alsof er niets anders op de wereld meer bestaat.”

578-2

VOOR MIJN VROUW
 LIEFSTE WEER IS EEN JAAR
 VERSTREKEN
 EN IS DE LOOP DER DAGEN
 AFGEBRACHT.
 EN DOOR DE HARTEN VOLLE
 WACHT
 KOMT NU AL REEDS DE VRIJ-
 HEIDSZONNE BREKE
 NU BEN IK MEER DAN OOIT
 AAN U VERBONDEN
 IK VOEL UW HARTLAG IN
 MIJN BLOED
 EN WEEFT ZICH MET ALLES

SIEM VOS EN ROZA RIJKSMAN

zijn jong, verliefd en getrouwd als ze in 1942 onderduiken. Ze worden verraden, naar Auschwitz gedeporteerd en van elkaar gescheiden. Ondanks de erbarmelijke omstandigheden lukt het Siem om een ring te maken en een gedicht te schrijven: 'Nu ben ik meer dan ooit aan u verbonden'. Roza krijgt ze op haar verjaardag. Siem overleeft Auschwitz niet, Roza wel. Zij koestert haar hele leven de ring en het gedicht, ook als ze na de oorlog een nieuw leven opbouwt.

nationaal
holocaust
museum

**COLOFON EN
CONTACTGEGEVENS**

Nationaal Holocaust Museum i.o.

Directie/bestuurders:
Emile Schrijver en Liesbeth Bijvoet

Joods Cultureel Kwartier

Postbus 16737
1001 RE Amsterdam
+31 (0)20 531 03 05
secretariaat@jck.nl
www.jck.nl

joods
cultureel
kwartier